

Fjölbrautaskóli Suðurlands

ÍSLE3ME05

Miðaldabókmenntir

Námsáætlun haustönn 2026

Kennari

Jón Özur Snorrason og Ragnhildur Elísabet Sigfúsdóttir

Áfangalýsing

Í þessum áfanga verður fjallað um helstu gerðir íslenskra miðaldabókmennta, frá eddukvæðum til Sturlungu, og hvernig þær lifa í nútímanum. Lesin verða valin kvæði og textar af ýmsum gerðum frá tímabilinu. Textarnir greindir og tengdir við það umhverfi sem þeir spretta úr. Jafnframt verða skoðuð ýmis nútímaverk sem sækja efnivið sinn í miðaldabókmenntir. Nemendur verða einnig þjálfaðir í notkun bókmenntahugtaka og heimildavinnu. Nemendur kynna sér fræðilegar greinar sem tengjast efninu. Áhersla lögð á fjölbreytt og skapandi verkefni sem reyna á frumkvæði, sjálfstæð vinnubrögð og mismunandi hæfni nemenda, auka víðsýni og gagnrýna hugsun. Nemendur vinna ýmist hver fyrir sig eða með öðrum.

Markmið áfangans

Þekkingarviðmið

Nemandi skal hafa aflað sér þekkingar og skilnings á:

- upphafi íslenskrar ritmenningar
- mismunandi tegundum miðaldabókmennta og þekki lykilverk tímabilsins
- áhrifum miðaldabókmennta á nútímaverk
- tengslum íslenskra miðaldabókmennta við evrópska menningu þess tíma
- algengustu stílbrögðum sem einkenna miðaldabókmenntir
- samfélagi, hugmyndafræði og viðhorfum miðaldamanna
- heimildanotkun í tengslum við verkefnavinnu og gildi mismunandi heimilda
- orðaforða sem þarf til að lesa helstu verk miðaldabókmennta

Leikniviðmið

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- lesa bókmenntatexta frá miðöldum sér til gagns og gamans
- greina bókmenntatexta frá miðöldum og fjalla um inntak þeirra
- greina áhrif miðaldabókmennta á nútímaverk
- beita algengum stílbrögðum í tal- og ritmáli
- skilja lykilhugtök og mismunandi sjónarhorn í bókmenntum

- draga saman og nýta á viðurkenndan og gagnrýnninn hátt upplýsingar úr hvers kyns heimildum og meta áreiðanleika þeirra
- ganga frá heimildaverkefnum og nýta sér uppbyggilega gagnrýni annarra til betrubóta
- flytja af öryggi lýsingar og kynningar á verkefnum sínum, hver fyrir sig og með öðrum

Hæfniviðmið

Nemandi skal í lok áfanga geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- skilja, greina og tengja saman bókmenntatexta frá ólíkum tímum
- skrifa skýran, vel uppbyggðan og grípandi texta
- taka þátt í málefnalegum umræðum, tjá afstöðu sína og efasemdir um efnið og komast að rökstuddri niðurstöðu
- draga saman aðalatriði, beita gagnrýnninni hugsun við lestur, túlkun og úrvinnslu krefjandi texta
- átta sig á samfélagslegum og bókmenntasögulegum skírskotunum, duldam boðskap og hugmyndum
- beita skýru, vönduðu og blæbrigðaríku máli í ræðu og riti
- velja ritstíl eftir aðstæðum og viðtakendum
- nýta sér heimildir af ýmsum toga í tengslum við námsefni og verkefnavinna

Námsefni

Ármann Jakobsson. (2012). Bókmenntir í nýju landi. Bjartur – Veröld.

Brennu-Njáls saga. (2002). Jón Böðvarsson bjó til prentunar. Iðnú.

Smásögur, ljóð og aðrir textar (efni frá kennara).

Valin eddukvæði og dróttkvæði (efni frá kennara).

Námsmat

Ætlast er til að nemendur skili öllum verkefnum áfangans á tilsettum tíma. Aldrei eru leyfð meira en tveggja daga sein skil á verkefnum.

10%	<i>Brennu-Njáls saga</i> – verkefni
20%	<i>Njáls</i> spjall
10%	Leskannanir úr <i>Njálu</i>
10%	Vangaveltubók
15%	Bókmenntasaga – leskannanir og verkefni
20%	Eddukvæði og dróttkvæði – verkefnavinna og próf
15%	Lokaverkefni og heimildaverkefni

Kröfur og verkefnaskil

- Áður en nemandi skilar inn ritgerð og stærri verkefnum þá verður hann að vera búinn að setja hana inn í ai.yfirllestur.is. Að öðrum kosti verður ekki tekið við ritgerð eða stærri verkefnum.
- Ætlast er til að nemendur vinni jafnt og þétt alla önnina. Gert er ráð fyrir því að nemendur komi undirbúnir í kennslustundir.
- Ef nemandi kemst ekki í kennslustund ber hann sjálfur ábyrgð á því að fylgjast með kröfum um heimanám, próf og verkefnaskil. Oftast má sjá slíkt á INNU. Nemandi sem missir af prófi eða verkefni vegna veikinda ber sjálfur ábyrgð á því að óska eftir sjúkraprófi og skal hafa frumkvæði að því um leið og mætt er að nýju.
- Allir nemendur eru skráðir í INNU og þurfa því að hafa aðgang að tölvu í tímum.
- Öllum verkefnum skal skila tölvuunnum á tilsettum tíma. Nemandi sem ekki skilar verkefni eða mætir ekki í próf fær einkunnina núll.
- ATH! Nemandi þarf að skila verkefnum í öllum námsþáttum til þess að standast áfangann.
- Nemendum ber að virða höfundarrétt. Ritstuldur og notkun gervigreindar er bönnuð og er öllum slíkum málum vísað til skólastjórnenda.

Námsmats- og prófsýningardagur

Námsmats- og prófsýningar alltaf við lok hverrar annar. Hvað er það?

Námsmats- og prófsýning er mikilvægur hluti af náminu því þar færðu:

- tækifæri til að sjá hvernig þér gekk.
- útskýringu á námsmati hvort sem um lokapróf eða símat er að ræða.
- ráðleggingar sem geta nýst þér í áframhaldandi námi.
- tækifæri til að gera athugasemd við niðurstöðu námsmatsins ef þér þykir hún ósanngjörn.

Vinnuáætlun – Miðaldabókmenntir haust 2026

Dags.	Viðfangsefni
19.-21. ágúst	Kynning áfanga og opnunarverkefni, lestur á <i>Njálu</i> hefst Bókmenntasaga (8-16)
24.-28. ágúst.	Brennu-Njáls saga – upphaf og undirbúningur, (Njála k. 1-8)
31. ágúst-4. sept.	Brennu-Njáls saga (k. 9-17 og k. 18-45)
7.-11. sept.	Brennu-Njáls saga (k. 46-66)
14.-18. sept.	Brennu-Njáls saga (k. 67-81)
21.-25. sept. Mögulega Njáluferð	Brennu-Njáls saga (k. 82-106 og k. 107-132)
28. sept.- 2. okt.	Brennu-Njáls saga (k. 107-132), sögulok og úrvinnsla
5.-9. okt. 6. okt. námsmatsdagur	Njáluspjall og verkefnavinna
12.-16. okt. 14. okt. valdagur	Valin eddukvæði og dróttkvæði Bókmenntasaga (17-48)
19.-23. okt. Miðannarmat Haustfrí 22.-23. okt.	Áfram eddukvæði og dróttkvæði
26.-30. okt.	Bókmenntasaga (49-69)
2.-6. nóv.	Bókmenntasaga (70-107)
9.-13. nóv.	Bókmenntasaga (108-125)
16.-20. nóv. 16. nóv. dagur Íslenskrar tungu	Lokaverkefni – efni valið og heimildavinna hefst
23.-27. nóv.	Lokaverkefni – unnið; heimildaverkefni skilað
30. nóv.-4. des.	Lokaverkefni - uppskeruhátíð
7.-10. des. 10. des. síðasti kennsludagur	Úrvinnsla á efni áfangans og lokahnykkur

Stefnt er að vettvangsferð á Njáluslóðir og þar að auki fáum við til okkar góða gesti með ýmiss konar erindi, innlegg og fróðleik! Afar mikilvægt er að mæta vel!

Birt með fyrirvara um breytingar og von um gott samstarf!

14. ágúst 2026, Jón Özur Snorrason og Ragnhildur Elísabet Sigfúsdóttir